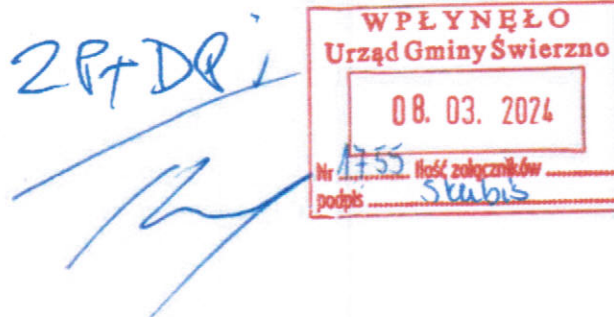

Szczecin, dnia 01 marca 2024 r.

ZN.5183.48.2024.MHG

Gmina Świerzno
ul. Długa 8
72-405 Świerzno

Na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.), w odpowiedzi na wniosek Wójta Gminy Świerzno z dnia 05.02.2024 r., Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie przedstawia zalecenia konserwatorskie do planowanych prac remontowych elewacji pałacu zlokalizowanego w miejscowości Stuchowo, na działce nr 12/2, obręb Stuchowo, gm. Świerzno.

Pałac w Stuchowie wraz z przyległym parkiem tworzy założenie parkowo-pałacowe ujęte w rejestrze zabytków pod nr A-1891, pałac został wpisany do rejestru zabytków pod dawnym numerem 816 decyzją z dnia 10 sierpnia 1978 r., znak: KL.I.5340/12/78. Jest to budynek dwukondygnacyjny z wysokim dachem i poddaszem nieużytkowym, podpiwniczony, zaadaptowany na szkołę podstawową (główny korpus budynku) i bibliotekę (skrzydło południowe). Obrys ma formę dwóch prostokątów połączonych pasażem. Bryła budynku mocno rozczłonkowana z portykiem wejściowym od frontu, licznymi ryzalitami, wieżyczkami i częściowo zadaszonym tarasem od strony zachodniej. Elewacje na fragmentach boniowane, z bogatą dekoracją architektoniczną o cechach neorenesansowych i neobarokowych. Zróżnicowane elementy bryły pałacu tworzą harmonijną całość. Pałac zbudowany jest cegły, tynkowany, z cokołem oblicowanym bloczkami granitowymi, kryty blachą stalową ocynkowaną, z wyjątkiem skrzydła południowego krytego dachówką. Na wszystkich elewacjach głównej bryły pałacu zachował się drewniany gzyms wieńczący. Ponadto zachowały się stalowe kute balustrady i część drewnianej stolarki okiennej. Po 1945 r. prowadzone były prace remontowe w zakresie elewacji polegające na wymianie pokrycia dachowego, częściowej wymianie stolarki okiennej, renowacji elewacji, bez wprowadzania przekształceń zaburzających architektoniczno-artystyczny wyraz zabytku. Obecna kolorystyka elewacji została zaprojektowana na podstawie odkrywek pierwotnych warstw malarskich. W ramach kompleksowego remontu skrzydła południowego wymieniono stolarkę okienną tej części pałacu na nową drewnianą z podziałami na wzór okien historycznych.

Stan techniczny elewacji wykazuje nieprawidłowości. Największe zniszczenia stwierdzono na elewacji zachodniej w poziomie piwnic i parteru wraz z tarasem: farba jest w znacznym stopniu złuszczone, występują ubytki tynku, a miejscami całkowite jego odspojenie i obnażona cegła, zwłaszcza w obrębie murków okalających taras wejściowy i schody zewnętrzne, występują ślady zawilgocenia i korozji biologicznej, czapy betonowe na murkach są uszkodzone, a miejscami brakujące. Posadzka tarasu i schody betonowe zewnętrzne popękane, z ubytkami, zawilgocone, w szczelinach i zagłębieniach porośnięte mchem. Destrukcja ta powstała w stosunkowo niedługim okresie po remoncie elewacji całego budynku, który miał miejsce w 2006 r. i nie stanowi konsekwencji zwykłego starzenia się materii. W związku ze złym stanem technicznym taras nie jest

użytkowany. Uszkodzenia tynku o mniejszej skali stwierdzono ponadto na innych partiach elewacji, szczególnie na ozdobnych szczytach oraz na gzymsach. W wielu miejscach brak ciągłości opierzenia na wystających częściach murów.

Celem ochrony konserwatorskiej jest zachowanie budynku w należyтым stanie technicznym i estetycznym poprzez naprawę struktury konstrukcyjnej, uzupełnienie zniszczonych elementów w sposób zapewniający ochronę jego wartości architektonicznych, historycznych i naukowych oraz właściwą ekspozycję.

W związku z powyższym, w celu powstrzymania negatywnych procesów degradacyjnych i przywrócenia pałacowi w Stuchowie walorów estetycznych, Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków uważa za konieczne podjęcie prac remontowo-konserwatorskich w zakresie elewacji. Kluczowym jest zachowanie oryginalnej historycznej formy architektonicznej obiektu, w tym jego bryły oraz kompozycji i sposobu wykończenia elewacji wraz z detalem.

Zaleca się:

- zachowanie w jak największym stopniu oryginalnej substancji, z której wzniesiono obiekt;
- zachowanie historycznej kompozycji elewacji;
- naprawę pęknięć i rys w obrębie murów;
- zachowanie i poddanie konserwacji oryginalnego wystroju elewacji, odtworzenie zniszczonych/brakujących elementów detalu architektonicznego poprzez ich rekonstrukcję z zachowaniem oryginalnej technologii wykonania, w oparciu o zachowane elementy oraz dokumentację fotograficzną i pomalowanie ścian farbami pozwalającymi na swobodny przepływ pary wodnej;
- opracowanie kolorystyki elewacji budynku i stolarki okiennej na podstawie wykonanych badań konserwatorskich pierwotnej kolorystyki;
- wykonanie działań naprawczych w celu zabezpieczenia ścian budynku przed zawilgoceniem od strony gruntu, usunięcie nalotu biologicznego z dolnej części elewacji;
- wykonanie działań naprawczych w celu skutecznego odprowadzenia wód opadowych i roztopowych z powierzchni tarasu na zewnątrz i przywrócenia tarasu do użytkowania;
- usunięcie zanieczyszczeń i uzupełnienie ubytków schodów prowadzących na taras z zachowaniem istniejącej kompozycji płytek na spoczniku;
- renowację ozdobnych elementów metalowych występujących na elewacjach;
- zachowanie historycznej stolarki okiennej i poddanie jej konserwacji;
- sprawdzenie szczelności pokrycia dachowego i w razie konieczności dokonanie napraw, uzupełnień obróbek blacharskich;
- wymianę skorodowanych elementów opierzenia i orywnowania;
- oczyszczenie ceramicznych kominów z czarnych nawarstwień i w razie stwierdzenia spękań dokonanie przemurowań lub uzupełnień spoin.

Dopuszcza się:

- wymianę zniszczonej, niespełniającej swojej funkcji użytkowej i nienadającej się do naprawy stolarki okiennej na wzór historycznej (materiał, wielkość i kształt okna, konstrukcja, rysunek podziałów, grubość i kształt profili oraz dekoracji dzielących okno) pod warunkiem ich wiernej rekonstrukcji;

- wymianę blaszanego zadaszenia tarasu (w wypadku stwierdzenia znacznego stopnia korozji) na nowe w identycznym kształcie i z takiego samego materiału.

Powyższe zalecenia konserwatorskie nie są jednoznaczne z pozwoleniem i nie stanowią podstawy do realizacji prac remontowo-konserwatorskich. Zgodnie z art. 36 ust. 1 ww. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na prowadzenie ww. prac konieczne jest uzyskanie pozwolenia wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków. Wniosek o wydanie decyzji pozwalającej na prowadzenie ww. prac powinien spełniać warunki określone w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r., poz. 81).

Stan zachowania zabytku oraz problemy technologiczne i konserwatorskie związane z remontem elewacji pałacu w Stuchowie wymagają opracowania projektu budowlanego określającego rodzaj i zakres robót potrzebnych do zabezpieczenia obiektu. Projekt budowlany powinien być oparty o ekspertyzę konstrukcyjno-budowlaną opracowaną przez osobę posiadającą uprawnienia do projektowania zgodnie przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r., poz. 682, z późn. zm.), określającą stan techniczny budynku wraz z wnioskami i wytycznymi konstrukcyjnymi, uwzględniającymi problematykę konserwatorską, w szczególności zbadanie stopnia zawilgocenia elewacji, drożności kanalizacji deszczowej, stanu hydroizolacji oraz przyczyn postępujących zniszczeń tarasu w elewacji zachodniej.

W celu prawidłowego ustalenia koniecznych działań w zakresie prac konserwatorskich, biorąc pod uwagę, iż obiekt objęty jest najwyższą formą ochrony, jaką jest wpis do rejestru zabytków, niezbędne jest sporządzenie programu prac konserwatorskich (opartego o wyniki badań konserwatorskich stopnia zasolenia i zawilgocenia murów) przez konserwatora zabytków o specjalności konserwacji i restauracji rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego, którego kwalifikacje określono w art.37a przywołanej na wstępie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Rozpoznanie przyczyn niszczenia zabytku, odpowiedni plan prac, opisujący poszczególne etapy działań oraz materiały do zastosowania, umożliwi rzetelne przeprowadzenie wszystkich prac konserwatorskich.

Zachodniopomorski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
[Podpis]

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a